

Brand in de koeienstal

Voorkomen is beter dan blussen

De automatisering in melkveestallen zorgt voor een hogere belasting van de elektrische installatie. De kans op brand in de stal of aangrenzende ruimte neemt hierdoor toe. Ook hier is voorkomen nog altijd beter dan genezen.

Tekst en foto: Willem van den Broek

Smeulende resten en een verwoeste stal. De gevolgen van een stalbrand zijn ingrijpend. Zowel voor de koeien als de melkveehouder. Tussen 2005 en 2009 vonden er 410 branden plaats in rundveestallen. Hierbij zijn branden in kalverstallen meegeteld. Gelukkig waren bij deze branden niet altijd dieren betrokken. Bij 57 branden was dit echter wel het geval. Volgens verzekeraar Interpolis zijn er niet méér branden, maar is de impact van de branden door de schaalvergroting groter.

Aandacht voor voerrobot

Uit een onderzoek door studenten van Van Hall Larenstein blijkt dat door het intensieve gebruik van elektrische apparatuur de kans op een stalbrand toeneemt. Er zijn echter alleen van de laatste vijf jaar cijfers over het aantal branden in rundveestallen beschikbaar. Goede voorbeelden van de toenemende en intensief gebruikte elektrische apparatuur zijn de melk- en voerrobot. Verzekeraar Interpolis geeft echter aan dat de melkrobot in de meeste gevallen geen extra risico geeft. Adri Witlox, hoofd Marktmanagement, vertelt dat de veehouder over het algemeen beschikt over een onderhoudscontract voor de melkrobot en dat de installatie goed onderhouden wordt. Bij de voerrobot ligt dit helaas anders. "De voerrobot heeft te maken met elektromotoren bij droge materialen. Wanneer een installatie vastloopt, ontstaat er warmte bij de motoren, wat een vergrote kans geeft op brand." Volgens Witlox is de verzekerde waarde van een rundveestal door onder andere de automatisering in tien jaar tijd flink gestegen. "We adviseren een melk-

veehouder dan ook het liefst tijdens zijn bouwplannen. Brandpreventie hoeft in die fase niet veel méér te kosten en kan later veel problemen voorkomen en premie besparen."

Elektrokeuring

Uit het onderzoek van de studenten blijkt dat in 43 procent van de gevallen de oorzaak van een brand onbekend is. Is de oorzaak wel bekend, dan is dat het vaakst elektriciteit of kortsluiting. Interpolis zou graag een goede controle en keuring van de elektrische installatie zien, ook bij bestaande stallen. "Alle elektra moet door een erkende installateur aangelegd worden volgens de NEN 3140- en NEN 1010-normen. Je bent daar als boer zelf verantwoordelijk voor", aldus Witlox. Je kunt dit risico eenvoudig verkleinen door bijvoorbeeld een brandvertragende afscheiding aan te leggen tussen een technische ruimte, zoals de machinekamer van de melkinstallatie, en de rest van de stal. Naast de elektrische installatie zijn reparatiewerkzaamheden in een stal een belangrijke oorzaak van brand. Let dus goed op bij slijp- en laswerkzaamheden in de stal of aangrenzende ruimte.

PUR of PIR

Dakisolatie geeft een hoger risico op brand. In rundveestallen wordt vaak gebruik gemaakt van isolatiepanelen van PUR. Deze kunststof is erg flexibel en heeft een hoge isolatiewaarde. Brand kan zich door de isolatie sneller verspreiden door de stal. Smeltende isolatie kan ernstige brandwonden veroorzaken. Een goed, maar iets duur-

der alternatief is de PIR-isolatie. PIR wordt gemaakt bij hogere temperaturen, wat betekent dat het ook een hogere temperatuur nodig heeft om te ontbranden. Ook druppelt het materiaal met brand niet naar beneden. Daarnaast ontstaat er door de chemische samenstelling van PIR bij verbranding meer koolstof dan bij verbranding van PUR. De koolstof biedt extra bescherming tegen verdere verbranding. Een nadeel is dat de platen wat brosser zijn, ze breken dus eerder. PIR is ook duurder. In het geval van sandwichpanelen scheelt dit ongeveer een euro per m². Isoleer je een golfplatendak onder de gordingen met PIR, dan kan het prijsverschil met PUR oplopen tot 2 euro per m². Gebruik je een kunststof dakisolatie, dan is de premie hoger. Interpolis zou liever een dakisolatie zien van een sterk brandvertragend materiaal, zoals bijvoorbeeld steen- of glaswol. Witlox geeft echter al aan dat deze materialen op dit moment lastig toe te passen zijn als dakisolatie in een melkveestal.

Voorkomen

Compartimenteren van melkveestallen is praktisch moeilijk uitvoerbaar. Je kunt echter wel machinekamers en opslag van hooi en stro scheiden van het vee. Hierdoor kun je de gevolgen van een eventuele brand in die ruimtes beperken. Witlox vindt een sprinklerinstallatie in een stal ook niet de oplossing, gezien de grote hoeveelheid elektronica. Hij is van mening dat je beter kunt voorkomen dat er brand uitbreekt dan dat je voorzieningen treft om de schade te beperken. 

